

Observatoriulu ese de doue ori in
septemana, Mereurea si Sambat'a.

Pretiulu

pentru Sibiiu pe 1 anu intregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu; — trimisu cu post'a in
laintrulu monarchiei pe 1 anu
intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11
franci. — Numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a dou'a si
a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
in modulu celu mai usioru prin
assemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redacti-
unea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiiu.

Nr. 26.

— Sibiiu, Sambata 29/10 Aprile. —

1880.

Deschidere de prenumeratiune la

„Observatoriulu“

dela 1/13 Aprile inainte.

Pentru acei domni abonati carii prenumera-
sera dela 1/13 Aprile 1879 pe 1 anu, dela 1/13
Juliu pe 9 luni, éra altii pe 6 sau si numai pe 3
luni, abonamentulu espira cu finea lunei Martiu.
Pentru-cá se nu ni se mai intemple cá cu Nrii
1 si 2 din anulu cur., rogamu pe ddni abonati
respectivi se binevoiésca a isi descoperi vointi'a
inainte de 1/13, innoindu 'si abonamentulu cu pre-
tiurile aratate in fruntea diariului: de 8 fl. pe 1
anu, 4 fl. pe 6 luni inlaintrulu monarchiei, éra in
afara din monarchia cu 22 franci pe 1 anu, cu
11 franci pe 1/2 anu, in auru sau in bilete de
banca sau hipotecarie, éra fractiunile, anume din
Romani'a, se potu inplini cu marce de posta.

Redactiunea si Editur'a.

Press'a periodica in Ungari'a si Transilvani'a.

Din datele statistice adunate bine reu, dela
tôte popórale multu puçinu civilisate de pre tóta
fati'a pamentului, se afla cá numerulu foiloru pe-
riodice din tóta lumea trece astadi preste 23 de
mii. In comparatiune cu numerulu locuitorilor, cele
mai multe sunt in republic'a nordamericana, adeca
la 9 mii, dupa aceea urmédia staturile cele mari
europene incepundu cu Germani'a si continuandu
cu Franci'a, Britani'a, Austri'a, Itali'a, si numai
dupa acestea Russi'a, Spani'a, éra Turci'a este
representata mai reu de cátu cele mai mici staturi
europene. Mic'a Elvetia si Belgia intrecu pe Un-
gari'a. Si aci ne este vorb'a numai de numeru,
éa nu si de calitate, de coprinsulu diarielor,
si nici de vechimea publicitatiei, cá-ci atunci multe
popóra aru avea se puna capulu in pamentu.

Originea diaristicea adeca a publicatiunilor
periodice, inca tocma si diurne se reduce dupa
documente certe, pana la C. Juliu Cesare in antic'a
Roma. Acta senatus, Acta diurna, Acta diurna

publica populi care se redactau de cátra Adjutore
ab actis sub controla Quaestoriloru, erau tocm'a
aceea ce sunt astadi diariile. Scrise curatu in mai
multe exemplare, debaterile senatului si alte acte
ale consuilor s'au imperatoriloru, cum si eveni-
mente diverse, se afigeau in fiacare di in Foro,
in Capitolio, la templulu lui Saturn si la alu die-
ului Ops unde se conservá tesaurulu publicu (Ae-
rarium). Din acelea locuri apoi, in lipsa de ti-
pariu precum ilu avemu noi, le decopia care cum
voia s'au platea cuiva, cá-ci copistii erau nenum-
rati, cari faceau comerciulu mare cu copiile ce se
inpartiau nu numai in capitala, ci in tóta Itali'a
si prin provincii.

Diaristic'a in form'a ce o are astadi, s'a na-
scutu mai antaiu in secol. alu 16-lea la Veneti'a
si éra representata prin foisióre mici 8-vo, care
se vendea pe strade cu unu banutiulu numitu ga-
zetta. A trebuitu se tréca mai bine de 100 de
ani, pana candu press'a periodica européna luá o
forma mai respectabile si mai seriósá, adeca camu
dela 1700 incóce; de atunci inse press'a facuse
progresse minunate in tierile apusane, pana candu
in tierile nóstre nu éra cunoscuta nici dupa nume.

Prim'a fóia periodica in limb'a magiara a
esitu numai in 1 Ianuariu 1780 la Presburg titu-
lata „Hirmondó“ (Anuntiatoriulu). Dupa 8 ani a
esitu si in Pest'a „Magyar Mercurius“ de câte 2
ori pe septemana. Amendoue numai in formatu 8-vo
micu. Ungurii inse nu sciau de ce tréba potu se
fia publicatiuni de acelea si le-au lasatu se móra
tocma pe candu Europ'a se aflá in fati'a celei mai
teribile revolutiuni francesci, in cele mai agitate
valuri politice si intr'o serie necurmata de resboie.
In 2 Juliu 1806 au apparutu totu la Pest'a dia-
riulu „Hazai Tudositások“ (Sciri din patria,) red.
Stef. Kulcsar, formatu 4-o. Cu atáta publicitate
aflase pe magiari congressulu dela Vien'a din 1815!

Pe la 1830 se aflau in tóta Ungari'a si Tran-
silvani'a 10 foi periodice si literarie magiare. Pana
la 1840 se inmultira la 26; in 1847 erau 33 si
in 1849 se facusera 86; indata inse dupa caderea
cea cumplita din acelasu anu scadiura la 9 si abia
in 1854 pe timpulu resboiului orientale esiau 20.
Indata inse dupa incetarea sistemului absolutice in

1861 numerulu foiloru periodice incepú se crésca
pe fiacare anu inaintandu dela 52 pana in 1867
la 81; éra dupa infintierea dualismului in a. 1868
se facura 140, pana la 1872 crescura la 198;
pana in 1875 trecura preste 240, éra cu incepu-
tulu anului 1880 press'a magiara éra representata
prin 368 foi periodice de diverse categorii. Din
tôte acelea 188 esu in capitala, éra restulu 179
in 77 cetati si orasie, anume in Transilvani'a la
Clusiu 11.

In Ungari'a inse mai esu foi periodice si in
alte limbi, anume in cea germana 114, dintre care
câteva sunt fórté cautate, in limbile slave 61, in
limb'a romana cu cele din Transilvani'a 16, in
italiana 4, in cea evreésca 3 in suma 197. In re-
gatulu Croatiei esu 57 cele mai multe slavóne si
câteva nemtiesci. Numerulu totalu alu foiloru pe-
riodice din tierile corónei unguresci este in timpulu
de fatia 567; adeca nici pe 1/2 din câte se pu-
blica in Cislaitani'a. Intr'aceea cifrele scóse aci
dupa „Vasárnapi Ujság“ si „Hon“ (Nr. 33) sunt
prea instructive. Din ele se vede nu numai pro-
gressulu ce face unu poporu in timpuri normali, ci
si infricosiatulu regressu, ori candu ajunge sub pres-
siunea despotismului, séu si numai candu i se arunca
in cale pedeci maiestrite, cá se nu póta inaintá
pe cátu i permitu poterile. Curatu acestu processu
se vede si la natiunea magiara. Se facu sarituri
iuti, buna-óra dela 10 la 86 dela 86 indaraptu la
9; de aci fórté incetu pana la 52 apoi totu mai
iute 367.

Aceasi apparitiune a fostu in Cislaitani'a si
anume in Vien'a. Pana la 1848 acea capitala abia
avé 10 foi periodice; acelu numeru inse a crescutu
cu repediune la câteva sute. Pentru-ce? Inteliginti'a
si gustu de lectura éra, lipsá inse libertatea.

Totu asia s'a intemplat si in Romani'a. Sub
despotismulu censurei rusesci pana in a. 1854 a
fostu preste potintia se existe mai multu de 5—6
foi periodice, indata inse sub domni'a lui Alexandru
Ioanu I Cusa numerulu lor crescú la 60 si de
atunci successive la 80—90.

Intr'aceea numerulu mai mare séu mai micu
alu foiloru periodice si nici chiaru numerulu lecto-
rilor nici-decum nu este criteriu siguru, dupa care

Foisiór'a „Observatoriului“.

Poesii poporale.*)

I.

Candu tu maica m'ai facutu,
Tie bine ti-au parutu,
C'unu picioru mai leganatu,
Cu gur'a mai blastematu,
Cu blastemu maica de focu,
Cá se nu mai cautu norocu.
Cine n'are norocu n'are,
De candu nasce pana móre,
Cum nici eu cá n'am avutu
De candu maica m'a facutu;
Cum norocu nu voiu avea,
Pán' pe lume voiu custá.
Candu la 'nsuratu m'am ganditu,
Neamtiulu haine mi-au croitu;
Candu am fostu la ogóritu
Neamtiulu pusca mi-au facutu.
Nu'ti-e tie maica jele,
Cá lasaiu boii 'n tanjele?
Nu ti-e tie maica doru,
Cá m'ai avutu bunu fecioru?
Candu fuseiu la semanatu,
Neamtiulu pe drumu m'au plecatu.
Feciorulu pléca pe drumu
De-ar plouá, plóie de sange;
De-ar plouá plóie de focu
Elu sta gat'a de silbocu.

*) Dómn'a Aurelia A. Cl. Vladu nasc. Baritiu
avú amabilitatea a ne tramite o colectiune de poesii
poporale adunate din gur'a poporului romanu din Orasthi'a
si giuru. Vomu publicá pe cele mai frumóse, crediendu
a face unu bunu serviciulu literaturéi nóstre nationale.
Redactiunea.

Mergu catanele totu rendu
De-ar plouá plóie de ventu.

II.

Pe din josu de Orasthia,
Vinu trei frati din catania
Dice unulu cátra altulu:
Pune frate man'a in siele
Se cântamu un'a de jele,
Cá de candu am catanitu
Parintii cá ne-au muritu,
Plugu'n curte-a ruginitu,
Biciu 'n cuiu a putreditu,
Boii 'n munte au betranitu
Surorile — au caruntitu!

III.

Maica, ânima de pétra,
Capata'ti unu calu in plata,
De vedi neamtiulu cum me póta.
Candu dá 'n caine dá si 'n mine,
Dá 'n caine de dóue-ori
Si 'n mine de nóue-ori.

IV.

Paseruica cu cununa
Nu cantá sér'a pe luna,
Cá ânim'a mea nu-i buna,
Cá-i legata cu curele
Si mancata focu de rele,
Cá graulu de paserele,
Si mancata-i de dujmani
Cá valea de bolovani,
Si mancata-i greu de rele,
Cá valea de petricele,
E mancata de straini,
Cá érb'a de boi betrani!

V.

Eu me ducu mandra 'n catane,
Tu remai si spala haine
Si le spala 'n lacramele
Si le 'ntórcé 'n doru si jele
Si le usca 'n garduri rele.
La mine tramitele:
Pe-aripele ventului
La curtea 'mperatului.
Candu plecai din a mea tiéra,
Am ajunsu in focu si para,
Steagulu l'am inbratiosiatu,
Pe mine m'au inpuscatu
Si — acolo sunt mandra 'ngropatu,
Cu-a mea pusca langa capu.
Fà mandro atáta bine
De vino pana la mine,
C'altcum nu te-oiu mai vedea
De-acuma pana-i lumea.

VI.

Cucule péna galbena
Eu me culcu, tu me leagana
Si me leagana frumosu,
Se nu picu din leaganu josu
Cá se punu picioru 'n scara
Si se trecu in alta tiéra,
Er' la frati si la surori.
Unde focului m'asiu duce,
Cá se am viatia dulce?
Susu la tiér'a romanésca,
Dée ceriulu se 'nflorésca!
Unde dau de mese 'ntinse
Si galbeni faclii aprinse,
Unde 'su buti cu bani merunti
De a dá 'n sînte domineci
La cele dalbe biserici!

VII.

Plange-me mama cu doru,
Cá eu ti-am fostu bunu fecioru,

se cunosti si valórea interna, soliditatea si moralitatea publicatiunilor. Sunt foi periodice nenumerate câtu se póte mai desfrenate care au mii de abonati, pentrucá ele speculédia asupr'a pasiuniloru omenesci, cându din contra altele prea solide moru din lipsa de lectori si vice-versa. Vedemu érase pe airea deschidindu-se diarie cu programe pompóse cu reclame, cu fanfare, inse fara folos, pentru-cá lipsesce publiculu care se scia cetí, se aiba gustu de cetitu si se'i simtia necesitatea.

Noulu proiectu de lege despre instructiunea in gimnasii si in scólele reale.

Sectiunea I.

Inpartirea.

§. 1. Asupr'a scóleloru de mijlocu (gimnasii si scóle reale) statulu are dreptulu séu de dispunere si conducere imediata, séu de priveghiere si inspectiune suprema.

§. 2. Dispunerea si conducerea imediata (care coprinde in sine si inspectiunea) i se cuvine statului, resp. ministrului de culte si instructiune:

1. asupr'a gimnasiiloru si scóleloru reale trecute in bugetulu statului;

2. asupr'a gimnasiiloru sustínute din fondurile administrate de ministrulu de culte si instructiune, mai departe asupr'a celoru prevediute de unu ordinu monachalu pe temeulu unei donatiuni regesci, séu a unei fundatiuni de ori-ce natura, de asemenea asupr'a celorlalte gimnasii ce stau sub administrarea ministrului de culte si instructiune, cari pana ce va dispune legislativ'a asupr'a lor, voru remané si pe viitoriu in administrarea ministrului de culte si instructiune, sustinendu-li-se inse caracterulu de pana acum.

§. 3. Abstragendu institutele amintite in §. precedentu, se voru poté se se infintiedie si sustina gimnasii si scóle reale:

1. de confessiuni;

2. de jurisdictiuni, comune, societati si privati.

Aceste institute sunt séu publice séu private. Intru câtu i se cuvine statului, resp. ministrului de culte si instructiune, pe lãnga inspectiunea suprema si dreptulu de dispunere asupr'a acestoru institute, despre acést'a dispune sectiunea V din legea de fatia.

Sectiunea II.

Organisatiunea gimnasiiloru si scóleloru reale ce stau sub dispositiunea si conducerea imediata a statului.

§. 4. Dispositiunile din acést'a sectiune se intindu de o potriua asupr'a instituteloru amintite in punctulu 1 si 2 §. 2., intru câtu cu privire la cele din urma nu se face de-adreptulu o exceptiune.

§. 5. Atátu gimnasiulu câtu si scól'a reala consta din 8 clase si din cursuri anuale in asemenea numeru.

In modu esceptionalu se póte permite si infintierea de institute necomplete, la nici unu casu inse infintierea de institute cu clase mai puçine de 4.

C'am luat boulu de cornu
Si-am facutu negru ogoru,
Candu am fostu la seceratu
Au ven'tu neamtiulu, m'au luat;
M'au dusu in tíera straina
Unde moriu far' de lumina,
Nui nici lumina de seu,
Nici ómeni din satulu meu;
Nici nu-i lumina de céra,
Nice omu din a mea tíera.
Unde-i omulu de necasu
N'ai nici pëndia pe obrasu
Nice pëndia pe picóre,
Ce mórte insielátóre!
Nu-i nici maica cu mil'a
Nice pop'a cu cartea
Numai turcii cu pusc'a
Si neamtiulu cu sabi'a
Se ne mance viét'i'a.

VIII.

Saraca strainatate
Multu mai esti fara dreptate,
Incungiurau tierile tóte
Si de bine n'avui parte,
Cá de micu am pribegitu
Totu in straini am traitu,
Nicairi câtu am umblatu
Odichna n'am capatatu.
Vine-mi dorulu câteodata
Se me uitu la munti cu pétra
Si'torseiu ochii mei róta
Si vediui eu lumea tóta,
Vediui marea, Dunarea,
Josu stau munti cá taber'a.

IX.

Catalino*) foi de fragi
Preste munte trecu doi dragi
Toema in tíer'a romanésca
Dorulu se si'lu potolésca.
Catalino vin'napoi
De'mi dà tu fenulu la oi
Si plinesce la nevoi:
Nevoile satului
Darile mperátului.

(Voru urmá.)

Institute ce se voru infintia de nou se voru poté organisá si treptatu din cursu in cursu, ele potu se aiba in modu transitoriú si 1, 2 si 3 clase, dara desvoltarea loru pana la celu puçinu 4 clase trebue se fia continuativa.

§. 6. Obiectele ordinare (obligate) de invetiamentu in instructiunea gimnasiala sunt a) Invetiatur'a credintiei si moral'a, b) limb'a magiara si literatur'a, c) limb'a latina, d) german'a, e) limb'a gréca si literatur'a, f) geografi'a patriei si cea universal'a, g) istori'a Ungariei, in clasele superióre in modu pragmaticu si cu privire la desvoltarea constitutiunei, h) istori'a universal'a, cu o privire constanta asupr'a culturai, i) propedeutic'a, k) matematic'a, l) istori'a naturala, m) fisic'a si chemi'a, n) geografi'a matematica si fisica si elemente de geologie, o) desennu, p) caligrafi'a, q) gimnastic'a.

§. 7. Cá obiecte extraordinare se póte dá instructiune in gimnasii celoru ce se insinua de buna voie: a) in óre-care limba a patriei, dupa trebuint'a inpregiurului b) in limb'a francesca, c) engleza, d) italiana, e) desennu (si in cele 4 clase inferióre) f) stenografi'a, g) art'a de cantu.

§. 8. Obiecte ordinare (obligate) de invetiamentu in scól'a reala sunt: a) Invetiatur'a credintiei si moral'a, b) limb'a magiara si literatur'a, c) limb'a germana si literatur'a, d) limb'a francesca, e) propedeutic'a filosofica (psichologi'a si logic'a) f) geografi'a (patriei si cea universal'a), g) istori'a Ungariei, in clasele superióre in modu pragmaticu si cu privire la desvoltarea constitutiunei, h) istori'a universal'a cu constanta privire asupr'a culturai, i) matematic'a, k) istori'a naturala si geologi'a, l) fisic'a, m) geografi'a matematica si fisica, n) chemi'a, o) geometri'a descriptiva, p) desennulu, q) caligrafi'a, r) gimnastic'a.

§. 9. In ori-ce scóla reala se va propune in modu ordinariu si limb'a latina si literatur'a pentru scolarii, cari se insinua de buna voia si se va institui spre acestu scopu unu professoru ordinariu de specialitate.

§. 10. Cá obiecte de invetiamentu extraordinare li-se voru potea propune in scól'a reala celoru ce se insinua de buna voie: a) o limba a patriei, b) limb'a englesca, c) limb'a italiana, d) analitic'a chimica, e) modelarea, f) stenografi'a, g) art'a de cantu.

§. 11. In gimnasii si scólele reale scopulu ce'lu urmarescu obiectele obligate si neobligate, si planulu de invetiamentu ilu va statóri ministrulu de culte si instructiune. Relativu la adaptarea planului de invetiamentu cu relatiunile locale si modificatiunile ce potu se fia de lipsa cumva prin acést'a, le va dispune dupa ce va ascultá singuratecele corpuri professorale.

§. 12. Instructiunea in invetiatur'a credintiei si in morala, separatu pentru scolarii cari apartinu la ori care confessiune, o stabilescu auctoritatea bisericesca respectiva, avendu inse a subterne planulu de invetiamentu ministrului; mai departe instructiune póte se dea si unu individuu, care este insinuatu la ministeriu, si primitu de acést'a in localulu institutului séu intr'altu institutu de invetiamentu publicu alu bisericeii respective ce se afla in locu, éra intr'alte locuri numai in casuri extraordinare si cu aprobarea ministrului este permisu a se dá.

§. 13. In cele 4 clase inferióre ale gimnasiului si scólei reale planulu de invetiamentu va trebui stabilitu astfelu, in câtu se le fia scolariiloru cu potintia, se tréca in acestu timpu din gimnasiu in scól'a reala séu vice-versa, séu repetandu 2 dintre obiectele de invetiamentu deosebitu obligate.

§. 14. In gimnasii si scólele reale instructiunea se dá dupa sistemulu de specialitate si anumitu, in clasele inferióre prin gruparea specialitatiloru, éra in cele superióre prin instructiune in specialitate.

§. 15. In class'a cea mai de josu atátu a gimnasiului câtu si a scólei reale se voru primí numai astfelu de elevi, cari au trecutú dejá preste anulu alu 9 alu vietii, si cari séu dovedescu prin testimoniu dela o scóla populara publica, cá au absolvatu cu succesu suficientu cele 4 clase de josu ale scólei populare, séu arata prin unu esamenu de primire cá sunt cualificati in asemenea mesura.

Particularitatile esamenului de primire le stabilescu ministrulu de instructiune printr'unu prescriptu separat.

(Va urmá.)

Revista politica.

Sibiú, 9 Aprilie st. n. 1880.

Deosebitele partide reprezentate in camer'a deputatiloru din Vien'a se prepara din respoteri pentru apropiat'a desbateré a bugetului, care s'au si inceputu in 6 l. c. In cestiunea acést'a s'au si tienutu la caval. A. Schmerling o conferentia prealabila, compusa din membrii casei de susu si a camerei deputatiloru, apartinatori partidei nemtiloru centralisti. Despre rezultatulu realu ce va fi avutu acést'a conferentia, nu au transpiratu inca nimicu in publicu, de órece s'au decisu, a pastrá in acést'a privintia, cea mai completa tacere si discretiune.

Gubernulu din partea sa inca isi prepara si isi concentrédia poterile sale, pentru cá se póta face fatia violentelor si passionatelor atacuri, ce'i se pregatescu din partea opozitiunei. Resultatulu finalu ne va arátá, care din cele doué partite va esi victoriósá din acestu duelu parlamentar.

Dincóce in Ungari'a, gubernulu d. C. Tisza continua a isi repará poporalitatea sa vestejita, luandu si incuviintiandu cele mai draconice mesuri de asuprire a elementelor nemagiare. N'au fostu de ajunsu cu proiectulu de lege pentru introduce-

rea limbei magiare in scólele confessionale-nationale, cu spoliatoriulu proiectu de lege pentru regularea cestiunei agraria, cu ordinulu datu de a se demissioná toti acei functionari aplicati la drumurile de feru ale statului magiaru, cari intr'unu terminu anumitu de dile nu voru invetiá perfectu limb'a magiara, vení mai dilele acestea si municipalitatea capitalei B.-Pest'a si decise: inchiderea imediata a teatreloru nemtiesci din capitala, subt cuventu, cá acele teatre sunt periculóse ideei de statu magiaru, pentru cá ele sunt unu mijlocu puternicu alu germanisarei. Ministeriulu de interne la care au apelatu directorii teatreloru inchise, precum si deputatiuni tramise din partea númerosei poporatiuni germane a capitalei, au incuviintiatu decissiunea luata de acea municipalitate, cu acea singura modificare, cá au prelungitu terminulu inchiderei teatreloru germane pana la 1 Juniu a. c. cu acelu adaosu, cá pe viitoriu in Ungari'a nu se voru mai dá concessiuni pentru teatre nemtiesci.

Este fórté instructivu si interesantu a vedea si a audí cum press'a germana austriaca si cea prusso-germana dá alarma in contr'a acestei mesuri, pe care cu celu mai blandu epitetu o numescu „brutala.“ Se auditi cum sbéra si tipa acuma acele diarie nemtiesci asupr'a magiariloru si a gubernului lor, pentru cá au cutediatu a se atinge de sacro-sanctitatea poternicului pangermanismu, care intru nemicu nu este mai puçinu brutalu si draconicu, cá siovinismulu magiaru, séu fanatismulu panslavisticu.

Noi ne intrebamu si cu acést'a ocaziune, déca Gladstone n'au avutu sant'a dreptate a se esprima in modu asia de crudu si puçinu diplomaticu asupr'a tendintiloru pe care le-au urmaritu si le urmaresce gubernelne austro-ungare? Faptele respundu si d'au cea mai poternica autorisatiune justelor pareri ale liberalului barbatu de statu englesu, care au disu despre sine, „cá este cá si unu bulldogu, care veghiédia si latra la timpu“.

Resultatulu nouelor alegeri parlamentare din Angli'a este cu atátu mai suprindeitoriu, cá elu departe de a fi potutu fi prevediutu au venitu cu totul pe neasteptate. Prin pripit'a dissolvare a vechiului parlamentu si prin brusculu si dictatoriculu apelu pe care l'au adressatu cátra alegétori, ingamfatulu lord Beakonsfield au contribuitu in modu decisivu la caderea gubernului conservatoru, acárui politica aventuriósá se vede cá au sleitu pacienti'a poporului englesu, iubitoriu de pace si de comoditate. Nu se póte inse negá, cá laurii si partea de leu a meritului pentru rezultatulu obtinutu, compete si i se cuvine singuru si numai necurmatelor, energieloru si neobositeloru agitatiuni ale d. Gladstone, care cu ocaziunea acestoru alegeri au datu tuturor liberaliloru din lume, unu esemplu de o antica si singulara perseverantia, ce trebuie se stórca admiratiunea chiaru si a celoru mai inversiunati adversari ai sei.

Dejá in 4 Aprile liberalii se aflau intr'o majoritate asia de respectabila fatia cu conservativi, in câtu demissionarea cabinetului Beakonsfield si chiemarea unui cabinetu liberalu, se potea considerá cá unu evenimentu inevitabilu. Astadi elu numai este de câtu o cestiune de tempu, si ne potemu asteptá cu cea mai mare sigurantia a primí scirea, cá noulu cabinetu liberalu s'au constituitu.

Acést'a schimbare neasteptata a situatiunei politice in Angli'a au facutu, déca este posibilu, o sensatiune si o inpressiune si mai mare asupr'a statelor continentale, decâtu insusi in Angli'a. Este cunoscutu, cá d. Gladstone, care probabilu cá va fi sufletulu viitoriului cabinetu liberalu, este inamicu alu dictaturei principelui de Bismark si celu mai neinpacatu contrariu alu interventiunei brutale, prin care poterniculu cancelariu alu Prusso-Germaniei terorisédia intréga Europ'a si cu deosebire statele de alu douilea rang, alu caroru protectoru cadiu la Sedan. Aceste principii de care va fi condusa politic'a Angliei, dupa advenire la potere a d. Gladstone si a partidei sale, se afla in cea mai flagranta opozitiune cu politic'a inaugurata de cátra principelu de Bismark prin incheierea aliantiei germano-austriace. Va trebui deci, cá acést'a politica se sufere óresi-cari modificari, si oficiósele prussiane dejá se si incérca a prepará opiniunea publica pentru o noua inprospetare a aliantiei celoru trei imperati nordici. Intrebarea este, cá óre Russi'a va mai fi dispusa a face cauza comuna cu cei doi aliati de mai 'nainte? si cá apoi, déca se va renoi acea aliantia pe a cui socotéla se va face acést'a?

Intr'aceea principele de Bismark érase au insecnatu pentru de atát'a óra, cunoscuta'i comedia cu demissionarea sa. Imperatulu Wilhelm i-au respunsu acum cá si de altadata, cá nici odata nu 'i va primí dimissiunea si asia cris'a érase se va aplaná,

*) Sub Catalin'a aicea se intielege renumit'a Varga Catalina despre care in poporu se crede, cá ar fi fostu iubit'a lui Avramu Iancu. Not'a Red.

fara alte urmari, decât cele cunoscute si până acum'a adeca: consolidarea dictaturei Bismark, pe contulu libertatii si alu pazei.

Romania.

In sedinti'a dela 13 Martiu st. v. a Camerei deputatiloru, fiindu la ordinea dilei intre altele si proiectulu pentru infiintarea societatiloru agricole, d. P. S. Aurelianu, raportorulu comitetului de delegati ai sectiuniloru au datu cetire urmatoriului proiectu de lege:

Domniloru deputati!

„Merge pe trei ani de candu d. presedinte alu consiliului de ministrii, pe atunci ministru de interne, a prezentatu Camerei unu proiectu de lege pentru infiintarea de societati de agricultura in Romania. Multimea lucrariloru si inpregiurarile grele prin care amu trecut esplica intarzierea cercetarei unui proiectu atatu de trebuintiosu pentru desvoltarea agriculturii nationale. De astadata sectiunile Camerei esaminandu proiectulu, au alesu de delegati pe d-nii C. Boerescu, Constantin Grigorescu, Opranu Romulus, Vizante Andrei, Marghi-lomanu Ioanu, Saratieanu Victoru si P. S. Aurelianu.

Comitetulu delegatiloru intrunindu-se in maiortitatea membriloru sei si cercetandu din nou atatu proiectulu in sine catu si propunerile de modificari ale unora din sectiuni, a convenitu se supuna apretiarei d-v. alaturatulu proiectu, care se deosebese de acela alu gubernului printr'aceea, ca infiintarea societatiloru de agricultura este inlocuita cu a comitiloru agricole, asociatiuni pe care le crede mai nemerite pe timpul de fatia. Cauta se adaogu ca in acesta privintia comitetulu delegatiloru a fostu in deplina intelegere cu d. presedinte alu consiliului, de ore-ce si d-sa a cerutu si a sustinutu cu taria infiintarea comitiloru agricole. In fondu si comitiile agricole sunt ca si societatile de agricultura, asociatiuni libere de agricultori, cu deosebire ca cele dintaiu prin cerculu loru de activitate, prin compunerea loru sunt de o fire mai populara, si potu adage si mai practica. Si fiindu-ca in timpul de fatia atatu agricultorii cei mari catu si cultivatorii cei mici simtu mai multa nevoie si totudeodata sunt mai pregatiti pentru lucrarile de natura practica, amu socotitu ca este mai nemeritu se incepemu organizarea reprezentatiunii libere a agriculturii prin asociatiunile cari infacisiedia caracterulu celu mai practic si celu mai popularu. Mai tardiu si chiaru acum se voru potea infiintia asociatiuni, cari pe langa cestiunile de practica se se ocupe si de teori'a agricola, inse comitiile agricole trebe se fia temelia loru.

Comitiile agricole sunt infiintate in Franci'a inca dela anulu 1785; inse numerulu loru a crescutu mai cu sema dela 1830 incoue. Astadi nu se afla unu departamentu care se nu aiba comitiulu seu agricolu; cu privire la circumscripiunea loru comitiile agricole sunt formate seu pe cantone, sau pe arondismente, sau chiaru pe departamente. La inceputu era firescu ca unu comitiu se se ocupe cu agricultur'a care a facutu atatea progressuri si cultur'a s'a specialisatu mai multu ca alta data, este firescu ca activitatea comitiloru se inbratisiedie unu cercu mai restrinsu. Pe la 1862 functionau in Franci'a aproape 600 comitii agricole; negresitu ca pana astadi trebe se se fi mai fondatu celu puçinu un'a suta comitii.

Astadi, ca si acum unu secolu, comitiile agricole nu 'si-au esitu din cerculu atributiuniloru lor; au ramasu straine de ori-ce preocupare politica, si n'au urmaritu si nu urmarescu de catu progressulu agriculturii in tote ramurile sale. Ele sunt asociatiuni formate din cultivatori si proprietari, cari se intrunescu pentru a discuta in comunu cele mai bune metode de cultura, si a incuragia aplicarea acestoru metode prin premiuri si recompense.

Agronomii si agronomistii sunt unanimi candu este vorba de a se recunosce, ca Franci'a datoresce comitiloru o parte insemnata din amelioratiunile agricole introduse dela inceputulu secolului pana astadi. Fiacare comitiu in sfer'a sa n'a lasatu presesplatita nici o inovatiune agricola: lucrarea pamentului, sementie, instrumente perfectionate, vite ameliorate, sisteme de cultura bine aplicate, industrii agricole, totu a fostu incuragiatu de catre aceste asociatiuni. Acesta esplica popularitatea de care se bucura acesta institutiune, si desvoltarea ce a luat pana astadi. S'au infiintatu societati de agricultura compuse din omeni de sciintia si din agricultori experimentati; si acestea au contribuitu la desvoltarea agriculturii franceze; inse cauta se se recunosca, ca comitiile agricole au datu indemnulu celu mai puternicu, ca-ci ele s'au si pusu in contactu d'a dreptulu cu cei cari lucrédia pamentulu.

Nu cunoscemu adunari mai liberale ca comitiile agricole. Formate prin singur'a vointia a celoru cari le compunu, ele isi alegu presedintele, secretarii, oficiulu; premiuri se inpartu de catre juriuri alese prin sufragiulu universalu alu membriloru comitiului; numai aceia cari sunt chemati se judece concursulu sunt esclusi dela inpartasirea premiiloru ce sunt insarcinati se dea; si dupa voi'a loru optédia intre a fi judecatori seu concurenti.

Am luat parte la intrunirile mai multoru comitii agricole, si m'am incredintiatu ca in aceste intr'uniri populare, egalitatea si fratieatea nu sunt cuvinte zadarnice. Totulu se petrece in mijloculu comunicatiuniloru celoru mai france, celoru mai simpatice. Celu mai simplu cultivatoru da mana si discuta cu celu mai frutasiu agricultor; unii invatia dela altii, unii se povatuiescu pe altii, silindu-se a se intrece in progressu. Nu cunosc, d-loru deputati, intruniri cari se contribuiesca mai multu ca comitiile agricole, nu numai in propasirea progressulu agricolu, dar' si la strengerea relatiuniloru intre omeni.

Ilustrulu procuroru generalu Dupin, care purta cu mandrie sarcin'a de presedinte alu unui comitiu agricolu din Franci'a, avea mare dreptate candu dicea ca: „oricare ar fi avantajele diverselor institutiuni agricole, fia-care avendu caracterulu seu de utilitate, nu me temu de a spune ca intre tote aceste institutiuni, comitiile au contribuitu cu multu mai multa eficacitate pentru a raspandi in poporu, in poporulu agricolu, in poporulu care cultivédia pamentulu cu manile sale, ideile care trebuescu se fia mai multu inprasciate pentru a invinge vechile deprinderi, practicile viciose, si pentru a face se strabata prin sate spiritulu de moralitate, de amelioratiune si de progressu.“

Intemeiatu pe rezultatele atatu de favorabile ce se datoarescu comitiloru agricole in Franci'a si in alte state, suntemu datori in interessulu agriculturii nostre se inzestramu tier'a cu acesta imitatiune. Suntemu incredintiatu ca agricultorii cei mai luminati, isi voru face o datorie pentru a lucra la fondarea comitiloru in tote judetiele tieriei. Ei, cari recunosc ca tieranii sunt parghia productiunii agricole, se voru sili pentru a'i aduna in comitii, a'i incuragea si a'i lumina.

Intru catu ne privescu pe noi, d-loru deputati, ca reprezentanti ai tuturor interesselor tieriei, datorimu Romaniei infiintarea comitiloru agricole. Comitetulu delegatiloru este incredintiatu, ca nu ne vomu desparti inainte de a vota si acestu proiectu de lege. Odata prin judetiele respective, vomu contribui cu totii a pune in aplicatiune legea astfel, ca inainte de intrunirea de toamna se avemu fericirea de a vedea intrunindu-se in comitii tota suflarea care se interessedia de agricultura, dupa cum odinora stramosii se intruneau in comitii pe campulu lui Marte.

Spre a inlesni aplicarea legii de fatia, sub-semnatulu am elaboratu si unu regulamentu, care pote servi de norma pentru comitiile agricole, si pe care am onorea a'lu alaturu pe langa acestu raportu.

Proiectu de lege pentru infiintarea comitiloru agricole in Romania.

Art. 1. Se voru infiintia, sub numele de *comitii agricole*, asociatiuni, in scopu de a lucra la perfectionarea totoloru ramuriloru agriculturii romane si amelioratiunea morala si materiala a classelor agricole.

Art. 2. Pentru a introduce in tiara acesta institutiune, ministrulu agriculturii, comerciului si lucrariloru publice va lua la inceputu initiativ'a infiintarii unui comitiu agricolu in fia-care judetiu.

Art. 3. Comitiile agricole, odata infiintate, remanu institutiuni libere.

Art. 4. In viitoru, singur'a formalitate de indeplinitu pentru infiintarea unoru asemenea asociatiuni, este aprobarea statutoru de catre ministeriulu agriculturii, comerciului si lucrariloru publice.

Modificatiunile ce s'ar introduce in statutele aprobate voru fi supuse la incuviintiarea ministrului.

Art. 5. Bugetulu comitiloru se compune din cotisatiunile membriloru si din subventiunile ce li se va acordá de ministeriulu agriculturii, comerciului si lucrariloru publice, precum si de catre judetie si comune.

Art. 6. Pentru acestu sfer'stu, ministeriulu agriculturii, judetiele si comunele, voru inscrie in fia-care anu in bugetele respective unu fondu specialu.

Art. 7. Comitiile agricole potu primi donatiuni in scopu de a le intrebuintia pentru infflorirea agriculturii.

Art. 8. La fia-care trei ani se va tiené, in diferite orasie, o intrunire generala a delegatiloru tuturor comitiloru agricole din tiara, sub numele de *Adunarea generala a comitiloru agricole din Romania*.

Gubernulu va inlesni, in marginele mijlocelor de cari dispune, caletori'a delegatiloru comitiloru agricole.

Art. 9. Fia-care comitiu agricolu va tramite, in totu anulu, ministeriului de agricultura, o dare de sema despre tote lucrarile sale.

Art. 10. Comitiile agricole, in intelegere cu consiliulu judetienu, voru lucra pentru a inlesni aplicarea legii comunale si a altoru legi si regulamente, in acele parti cari privescu inbunatatirea agriculturii.

Art. 11. Acele dintre consiliile agricole cari s'ar deosebi prin activitate si servicii aduse agriculturii, voru potea fi recunoscute, prin decretu domnescu, ca asiediaminte de utilitate publica.

Correspondentie particulare ale „Observatoriului“.

— Naseudu, 13/25 Martiu 1880.

Cu alta ocaziune a-ti binevoitu a publica in colónele „Observ.“ unele informatiuni privitorle la infiintend'a societate pe actiuni „Hebe“ din Naseudu. Permeteti-mi ca cu acesta ocaziune se ve completiedu pe scurtu acele informatiuni si respective se ve espunu stadiulu in care au ajunsu acea societate.

Pe valea Somesiului, in fostulu regimentu si districtu romanescu, se afla mai multe fontani minerale dintre cari cele mai insemnate sunt cea dela Sangeorgiulu romanescu si cea dela „Valea vinului“, ambele proprietate romanésca si anume, cea de antaia a comunei Sangeorgiu, era cea de a doua a fondului de stipendie. Fontan'a din Sangeorgiu se bucura de unu renume european atatu in privintia analizei catu si a cantitatiei, afara de aceea se bucura de unu transportu estinsu. Caus'a principala pentru ce aceste fontani nu sunt inca recunoscute si frecventate dupa meritu au fostu

lips'a de etablimente, de cladiri corespundietore, de parcuri si aleiuri s. a. Si de orece la facerea acestor'a se receru capitale, de cari nu dispune nici comun'a, nici fondulu scolasticu, s'a nascutu ide'a infiintarii unei societati pe actiuni, care s'a si realisatu gratia energiei si staruintieloru barbatiloru ce s'au pusu in frunte. M'asiu abate pote prea departe deca m'asiu incerca a face istoriculu infiintarii acestei societati, de aceea me marginescu a ve comunica numai cumca societatea „Hebe“ s'a inauguratu deja de societate publica. In 21 l. c. s'a tienutu prim'a adunare de constituire, sub presidiulu ad-hoc alu d. adv. Danila Lic'a si secretariu Fl. Motiocu.

Societatea s'a constituitu conformu statutoru in modulu urmatoriu: de presedinte alu consiliului s'a alesu prof. Macsimu Popu, de vice-pres. dr. Ioanu Malaiu, de membrii ordinari: arhitectii Ionu Goldschmidt si Carolu Kramer, prof. dr. C. Moisilu si perceptorele fonduriloru Elia Burduhosu; de membrii suplinitori: mediculu cercuale Sim. Stoic'a si invetiatoriulu din Sangeorgiu Eremia Siorobetea, de cassariu directorele gimnasiale dr. Paulu Tanco si de secretariu dr. A. P. Alessi, directore s'a alesu fisiculu dr. Stefanu Popu si de vice-directore directorele scolei triv. din Sangeorgiu Machaiu Domide.

Precum ne-amu informatu din raportulu comitetului prov., societatea a si esarendatu atatu scald'a (bai'a) din Sangeorgiu catu si cea dela „Valea vinului“ pe 30 de ani, sub conditiuni nu nefavoritore. Speramu si acceptamu ca societ. „Hebe“ fiindu astfelu constituita ca Societate publica se realisedie in timpu catu se pote de scurtu dorintiele, nu numai ale romaniloru cari au frecventatu si cunosc acesta scald'a, dar' chiaru si ale tuturor strainiloru, adeca se procuredie tote comoditatile, tote intocmirile de lipsa, se o provéda cu tote etablimentele, restauratiuni, parcuri etc.... Facendu-se tote acestea nu numai se va ridicá scald'a la unu renume european pe care ilu si merita, dara prin acesta se va redicá intregu tienutulu. Considerandu romanticitatea acestui tienutu (cu deosebire „Valea vinului“ care se afla in munte, in paduri de pinu si de bradu), consideraundu ca poporatiunea acestui tienutu este curatu romanésca, aceste calde potu deveni in scurtu tempu unu locu placutu de petrecere pe tempulu verei, nu numai pentru romanii ardeleni, dar' si pentru cei din Marmati'a, din Bucovin'a si din Romania, cu deosebire din partile Moldovei. Din aceste vederi s'a consideratu infiintarea acestei societati de o intreprindere eminentu nationala si umanitara si prin urmare, amu crediutu a merita se fia cunoscuta publiculu romanescu celu mare. Despre progressulu acestei societati nu voiu lipsi de a relationa din candu in candu.

Coresp.

— Buciumu. 27 Martiu st. n. 1880.

Permeteti-mi ve rogu domnule Redactore, a adage la foisior'a „Observatoriului“ de sub Nr. 17 a. c. ceea ce eu sciu din pruncia mea, cumca Ladislau Mehes din Spanu, camerulu dela Campeni a fostu promovatu la Abrudu in calitate de regescu prefectu montanu, schimbatoriu de auru (camarasiu), inspectoru preste causele montanistice, senatoru magistratu si homo regius.

Elu pre langa aceste functiuni insemnate a fostu si unu crescinu religiosu, care conformu preceptulu divinu „aduti aminte de diu'a Sambatei se o santiesci pre ea“ (mutata in Domineca la crescini) a cercetatu s. biserica in tote dominecele si serbatorile mai multu decâtu cum o cercetédia domni nostri de astadi, ba si decâtu cei crescuti cu prescura romanésca. Acelu demnu barbatu altcum inca inaltu si voinicu de statura, candu intrá in biserica, tota biserica se umplea de vadi'a lui, era credintiosii de bucuria spirituala, vedindu'lu in mediulocu loru premergandu cu bunulu esemplu, cu rara inteceptiune si cu parentescile svaturi pe care le dá celoru ce'lu consultau „pulchra res est homo si homo sit.“

Elu nu numai insusi padiá santieni'a domineciloru si a serbatoriloru, ci si pe altii 'i facea a o padi, ca-ci densulu in casuri candu cadea vreo serbatore romanésca luna, carea in Abrudu este di de tergu septemanulu, pe tãrgoveti indata 'i alungá din piati'a Abrudului, precum odinora Christosu a alungatu pre tãrgoveti din thind'a bisericei Erusalimului, apoi atare tãrgu elu ilu mutá pe Marti'a, seu Sambata, pre candu in Abrudu acuma in domineci si serbatori se tienu ordinare tãrguri spre detrimentulu religiunii crescine si a cultulu divin, pentrucá vedi Domne! draguti'a de lume moderna s'a civilisatu catu, intre noi fia disu, omeni cei multi aci puçinu, seu nemica facu din religiunea si din ritulu lor. Onóre si respectu inse puçineloru exceptiuni!

Acelu adeveratu nationalistu romanu, crescinu si functionariu Ladislau Mehes a repaosatu in anulu vietii sale 71, era alu D-lui 1822, si se afla inmormentatu in cimiteriulu bisericei greco-catholice din Abrudu, caruia posteritatea pe dreptu i pote dice: „semper honos nomenque tuum laudesque manebunt.“

Josifu Ciura.

Sciri diverse.

Celu care a luat parte la renascerea dela 1828 ;
Celu care a aratatu la 1828 virtutea militara
a sateanului romanu, mergendu cu pandurii sei pana
la Plevn'a ;

Celu care la 1848, a radica cu dorobantii
sei stindardulu emanciparii, alu dreptatii si alu
libertatii ;

Celu care la Septembrie 1848, plantase stin-
dardulu nationalitatii si alu credintei romane in
taber'a lui Traianu din Olteni'a, si ar fi doveditu
de atunci inca Europei, deca n'ar fi ascultatu sfa-
turile diplomatiei, ce pote Romanulu candu ia arm'a
in mana,

GEORGE MAGHIERU, nu mai este.

Eri, duminica pe la 4 ore dupa amiédi si-a
sfersitu carier'a intr'o camera din otelulu Daci'a
din Bucuresci.

Saracu de avere dar' bogatu de fapte. Pandu-
rulu dela 1821 si 1828, generalulu militioru si
membrulu guvernului provisoriu dela 1848, se lasa
se mora, dupa ce vediu natiunea sa intrandu cu
vitejie in Plevn'a si esindu de pe campulu de onore
liberu si independente.

Acum optogenarulu Maghieru, trece in Is-
tori'a Romaniei, de unde va urma de a servi patri'a
sa, prin invetiamentulu ce va da generatiuniloru
viitoare. („Romanulu“)

— (Érasi incendiu mare.) In sér'a de Marti
6 l. c. pe la 8 ore, orizontulu nordu-osticu pe deasupr'a
Sibiului lua coloritu purpuriu si turnurile bisericiloru,
precum si cosiurile (urlóiele) edificieloru mai inalte
se luminara cá si diu'a. Acestea erau efectele unui
mare incendiu, care se declarase in invecinat'a comuna
curatu sasésca Turnisioru. Flacarile au consumatu
18 siuri si o casa. Vietie omenesci nu s'au periclitatu
nici un'a. La acestu incendiu au alergatu in ajutoriu
promptu atatu corpulu pompieriloru cetatienesci, precum
si acel'a alu spitalulu pentru alienati.

— (Sinucidere.) De nou denumitul comissariu
regescu pentru comitatulu Severinulu d. Tabacovici,
aflanduse pe drumu spre Caransebesiu, in nóptea de 7
l. c. s'au inpuscatu in Becichereculu-mare. Motivele
acestei fapte regretabile si totodata misterioase, inca nu
sunt cunoscute. Sinucisulu au fostu de origine serbu,
éra acum'a magiarisatu.

— (List'a Nr. 12 a contribuiriloru in-
curse la comitetulu subsemnatu in folosulu
inundatiloru.)*

Transportulu totalulu din list'a Nr. 11 publicata
in Nrii 24 si 25 ai „Observatoriulu“ 2092 fl. 80 cr-
éra nu 2192 fl. 80 cr. precum s'au disu din eróre de péna.

Prin preotulu I. Petrescu professoru la semina-
riulu din Rimnicu dela urmatorii: Preotulu I. Pe-
trescu 7 lei, D. Radovanu prof. 5 lei, I. Oprescu prof.
3 lei 70 bani, M. Rosariu 3 lei 70 bani, Dr. I. Suciu
20 lei, N. Ghejanu 10 lei, X 20 lei, G. Mihalescu 3
lei 70 bani, S. Tinechegiu 2 lei, N. Radulescu 1 leu,
M. Jonescu 1 leu 50 bani, C. Poenariu 1 leu, A. Poe-
nariu 1 leu, I. Dinescu 2 lei, I. Popescu 3 lei, St.
Diculescu 3 lei 70 bani, I. Locusteanu 5 lei, Gr. Pre-
descu 2 lei 50 bani, N. Paunescu 1 leu, Hristache 3
lei, C. Hrisescu 1 leu, N. Surdu 3 lei 70 bani, locoten.
Ipceanu 3 lei, X 50 bani, C. Radulescu 50 bani, M.
Vladimirescu 2 lei, G. Maldarescu 1 leu, Gr. Nedelescu
1 leu, I. Orlescu 1 leu, C. Baltaneanu 1 leu, N. Co-
manescu 50 bani, P. Gorboviceanu 1 leu, D. Pompiliu
50 bani, I. Vrajetoriu 1 leu, N. Bergescu 50 bani, G.
Dobreanu 50 bani, N. Sierbulescu 50 bani, I. Braescu
50 bani, B. Negrescu 50 bani, I. Balanescu 50 bani,
I. Marculescu 50 bani. Sum'a 121 lei, din cari s'au
subtrasu 1 leu spese de transportu, remanu 120 lei
séu 54 fl.

Prin Alemanu Dancasiu din Resinariu dela
urmatorii: D. Nic. Trónca 2 fl., Al. Dancasiu 4 fl., P.
C. Mitrea 2 fl., P. P. Mitrea 1 fl., Bucuru Dancasiu 2
fl., I. Hensiu 1 fl., I. Poplácénulu 1 fl., B. Giurcoiu 2
fl., C. C. Sioganu 2 fl., Nic. Vidrighinu 2 fl., I. Vidri-
ghinu Mog'a 1 fl., N. Bancila 1 fl., Oprea Sioganu 1 fl.,
D. Vidrighinu sen. 1 fl., Stanu Marinu 1 fl., D. Vidri-
ghinu jun. 1 fl., Em. Cioranu par. 2 fl., Bucuru Hódrea

*) Cuitarile sumelor tramise la acestu comitetu
voru urma prin publicare in diariile de aici „Observato-
riulu“ si „Telegrafulu romanu“. La cerere inse, sumele
se voru cuitá si separatu.

1 fl., B. B. Sturzu 1 fl., S. Cioranu 1 fl., P. Goti'a
Dragomiru 50 cr., in totalu fl. 30.50
Totalu cu dio'a de astadi fl. 2177.30
Sibiu, 6 Aprilie n. 1880.

Comitetulu centralu pentru ajuto-
rarea inundatiloru.

— (Dela Curtea romana.) Luni, 17 Martie
curentu, la órele 11 si jumetate dimini'tia, Escelenti'a
Sa D. Iosef Iooris, ministru residentu alu M. S. Re-
gelui Belgiloru, a fostu primitu impreuna cu personalulu
legatiunei regale belgiane, la palatulu din capitala, in
audientia oficiala, cu ceremonialulu prescisu.

Escelenti'a Sa d. Iooris a avutu onóre a remite
A. S. R. Domnului, in presentia dlui I. Câmpineanu,
ministru de finance, inlocuindu pe d. ministru alu afa-
ceriloru straine, care lipsesce din capitala, scrisorile
care ilu acredita, in calitate de ministru residentu alu
M. S. Regelui Belgiloru, pe langa persón'a Altetiei Sale
Regale. Cu aceasi ocasiune, d. Iooris a inmánatu Alt-
etiei Sale Regale si o a dou'a scrisóre, prin care
Majestatea Sa Regele multumesce Prea Inaltulu
Domnu, pentru missiunea extra-ordinaria tramisa la
Bruxelles, spre a'i notificá independentia Romaniei, si
a'i remite marea Cruce a Stelei Romaniei.

Dupa terminarea audientiei oficiale, d. ministru
residentu a avutu onórea a presentá personalulu lega-
tiunei A. S. R. Domnului, si in urma, au fostu recon-
dus la ospelulu seu, cu ceremonialulu ce a presidatu
la sosirei.

— (Ajutóre de statu pentru biserici un-
guresci.) Ministrulu de culte si instructiune din B.
Pest'a au datu urmatórele ajutóre considerabile pentru
zidirea si restaurarea de biserici, ce au a se face in
decursulu anulu acestui'a: pentru lucrarile de restau-
rare ale bisericei St. Matheiu din Bud'a 60,000 fl., pen-
tru basilic'a din Leopoldstadt 80,000 fl., pentru cate-
dral'a din Casiovi'a 20.000 fl. si pentru repararea tur-
nulu bisericei din Visegrad sum'a de 8000 fl. Óre câte
sute de mii de fiorini se dau pe anu pentruaju-
torarea bisericelor nemagiare din bugetulu statulu, la
care contribuie in mare parte si ele? Nimicu séu aprópe
nimicu, din simpl'a cauza, cá cine inparte, parte isi face.

Cursuri de Bacuresci in Lei noi (franc i).

24 Martiu st. v. 1880.	
Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	1. 103.¾ b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„ 109.— „
Obligatiuni dominiale cu 8%	„ 102.— „
— Creditu fonciariu ruralu cu 7%	„ 97.¼ „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„ 91.¾ „
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„ 98.½ „
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„ 53.90 „
Obligatiuni din 1868 cu 6%	„ 97.60 „
Prioritati cu 8%	„ 118.50 „
Actiunile bancii Romani'a din 1869	„ 342.— „
Daci'a, comp. de ascur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	„ 212.— „
Romani'a, compania de ascur., din 1875 cu 8% act.	
(200 l.) platitu 100	„ 76.— „
Rent'a romana din 1875	„ 80.— „
Diverse:	
Argintu contra aur	2 1/8%
Bilete hipotecarie	2 1/2%
Florini val. austriaca	„ 2.12 „
Rubl'a de chartie	„ 2.60 „

Neoplant'a.
1875.
Medalie de argintu.

Seghedinu.
1876.
Medalie pentru merite.

CLOPOTE DE TOTA MARIMEA

pe langa ficsarea prealabila a sune-
teloru lor.

Cu deosebire recomanda clopotele gaurite, in-
ventate de densulu, alu caroru sunetu este mai josu
decátu alu celoru de constructiunea vechia si care,
findu de 100 puncti, sunt asemenea celoru de 140
puncti de constructiunea vechie.

Se afla totudeauna in depositu clopote, dela
marimea cea mai mica pana la 50 chilogr., precum
si de proasce portative si de mana.

Se recomanda pentru comande cátu de multe

Antonie Novotny
in Timisióra.

(4) 11—12

„ALBIN'A“

Institutu de creditu si de economii.

In sensulu conclusulu adunarii generale a so-
cietatii nóstre din 19 Martiu 1880 Nr. III, alu
siéptelea cuponu dela actiunile institutulu nostru
scadietoru la 1. Iuliu 1880 se va rescumperá,
dela susu numit'a di, la cass'a nóstra in Sibiu cu
9 florini, si pana atunci inse se escompteza acelu

cuponu la cass'a nóstra de astadi incolo ori-candu,
adica se rescumpera pre langa subtragerea inte-
resselor pe timpulu pana la 1 Iuliu a. c.

Sibiu, 1 Aprilie 1880.

(15) 1—3

Directiunea institutulu.

CATECHETIC'A

bisericei dreptucredincioase resaritene

compusa de protopresbiterulu

Joanu Stefanelli,
docentu la facultatea teologica a universitatii din Cernauti.

Opulu coprinde tóte principiile si regulele relative la
alegere, insirare, prelucrare si propunerea materieloru ca-
techetice din religiunea crestinesca, istori'a invetiamentulu
catecheticu crestinescu dela Isusu si pana in dilele nóstre,
literatur'a ramului acestuia si catechese practice cá modele la
compunerea catecheselor pentru scóla si biserica, si este
menitu mai anteiu cá manualu la prelegerile catechetice in
institute teologice, apoi si cá manualu pentru pastorii sufletesci
la elucrarea temelor catechetice pentru conferintiele pastorale.

Pretulu pentru Austro-Ungari'a 5 fiorini;
„ „ Romani'a 13 franci.

De acelasi autoriu au aparutu:

CATECHESE

tractandu

Istori'a biblica a Testamentulu vechiu.

Manualu pentru catechetii si invetiatorii scóloru poporale,
pentru pastorii sufletesci la catechisatiunile prescise in biserica,
pentru candidatii de invetiatorii si pentru educatorii si amicii
junimii.

Tomulu I.

Pretulu pentru Austro-Ungari'a 5 fiorini;
„ „ Romani'a 13 franci.

Dela acelasi autoriu se afla sub pressa si va
a apara in anulu acestu:

CATECHESE

tractandu

**Istori'a biblica a Testamentulu nou
si faptele santiloru apostoli.**

Cu adaosu o istoria si geografia scurta a Palestinei
si a tieriloru santei scripturi.

Tomulu II.

Editorulu

Tipografi'a eredei de Closius,
Sibiu.

(10) 4—6

Inpletitura cu masin'a.

Acuirandu prin cumparare tatalu meu N. Simtion negociulu de inpletitura cu cinci masine, mai nainte
Th. Tontsch, strada Cisnadii Nr. 23 si invetiandu forte bine inpletitulu cu masin'a, me recomand p. t.
publica a confectiúná (fabrica) cíorapi femeiesci si barbatesci (de tota marimea si colorea — fara cu-
satura, lucrati cá cu man'a, din lana, bambacu, atia sau metasa); mai departe gamasi, veste femeiesci,
cingetori, haine de copii, plapome, fuste, sialuri, tulpauri etc. etc.

Primescu si cíorapi purtati spre a'i repará si recomand totuodata depositulu meu de
marfa gat'a.

Emilia Simtion,
Sibiu, strada Cisnadii Nr. 23 (odinióra coróná ung.), curtea 2, etagiulu I.

Vendicare de masine de inpletitu facon de Dresd'a, de constructiunea cea mai noua.
(Cumperatorii de masine de inpletitu, la dorinta, primescu instructiunea gratuita.)

Comandele din afara se voru efectul forte promptu si etinu.

(13) 2—3

Editoru si redactoru responsabilu : **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**